

זווידי לזמן ב.מות הסוכן- העיקר, גאבימה

מבטא צרפתי: "טוב מאד! טוב מאד!"

התברר שאותה נערה שהתה זמן מה ב"ישראל היא מחתה את עיניה הדומעות ו"לחשה כי הצגת הבימה החזירה אותה לישראל לשעה קלה.

"אל תבכי", הרגיע אותה מסקין, "לא הרג" תי את מיכל."

נאום באידיש כל עוד נמשכו ההצגות, נראה כל יום של שהייה בפאריס כשגור. לאחר מכן נראה הביקור קצר להפליא. מסקין הספיק לראות רק מחזה אחד על במת קומדי פראנסז — את בריטאניקוס. הוא הספיק גם להתפנות לשעה קלה, להיות נוכח בטכס של הגשת מפתח תל"אביב ל"ראש" עיריית פאריס.

העברית יוצאת מפיו של מסקין במבטא הרוסי-מסורתי של הבימה. אולם רק ליד רוסיה מסוגל להעריך את שפתו הרוסית ה"מצויינת".

חסר לימוש מסקין לא יזכה ליהנות מספריו הקלאסיים משך זמן רב: על שולחנו מונח עתה ספר חדש — ספרו הגדול של הרמן זוק, המרד על הקיין.

"ייתכן כי אשתך במחזה זה, אם כי עדיין איני יודע איזה תפקיד ינתן לי." מסקין זחכה עדיין להשלמת תרגומו של המחזה. מחזה אחר, היוצג בעונה הבאה, יהיה הנרי הרביעי, מאת לואיג'י פיראנדלו.

עשרת ימי שהייה בפאריס לא היו אלא ביקור חטוף. אולם הביקור הבהיר למס' קין דבר אחד: השחקן הישראלי הצעיר חסר יותר מכל את הליטוש והברק של התיאטרון האירופי. "היית צריך לראות שחקן טירון מופיע על במת קומדי פראנסז. כן, השחקנים הצעירים שלנו חייבים להרבות בהשתלמות"

אבל היכן? על זאת לא ידע מסקין להשיב: "במצב הנוכחי אין לנו כל אפשרות להגל בית-ספר דרמטי. אין לנו מדריכים, אין לנו פנאי — ואין לנו כסף. נסינו לארגן אולפן של הבימה, אולם הדבר נסתיים בכשלון.

הדאגה לעתיד הטרידה אותו, חרשה קמטים במצחו. דומה היה כי התיאטרון הישראלי הראשון לא יזכה לדור חדש — דור של ממשיכים ומגשימים.

* בדברו רוסיית אומר מסקין "גאבימה" במקום הבימה.

ממתיחותו, הנובעת לא מעט גם מן הקצב הקדחתני של עבודתו בשש השנים האחרונות: במוצג חמש הצגות לשבוע, בעונת ההצגות.

מתיחות-עצבים. עתה נח מסקין ב"ביתו הקריר והמרוחה, בין ספריו האהובים. "אני מבכר את הקלאסיקאים הרוסים וה"צרפתים. כתביהם אינם מתישבים לעולם. להיפך, האדם גדל איתם יחד

הוא ראוי למנוחה: עשרת הימים של הופעותיו בפסטיבאל הבינלאומי לדראמה היו מלאים מתיחות ועבודה מפרכת. "עצבי היו מתוחים עד מאד", הודה מסקין בחיך, "סבלתי מכל הסימפטומים הידועים: גרוני כאב משך כל ימי הפסטיבאל, הרופאים לא יכלו לעזור לי. אולם הכאב חלף מיד לאחר שירד המסך על הצגתנו האחרונה."

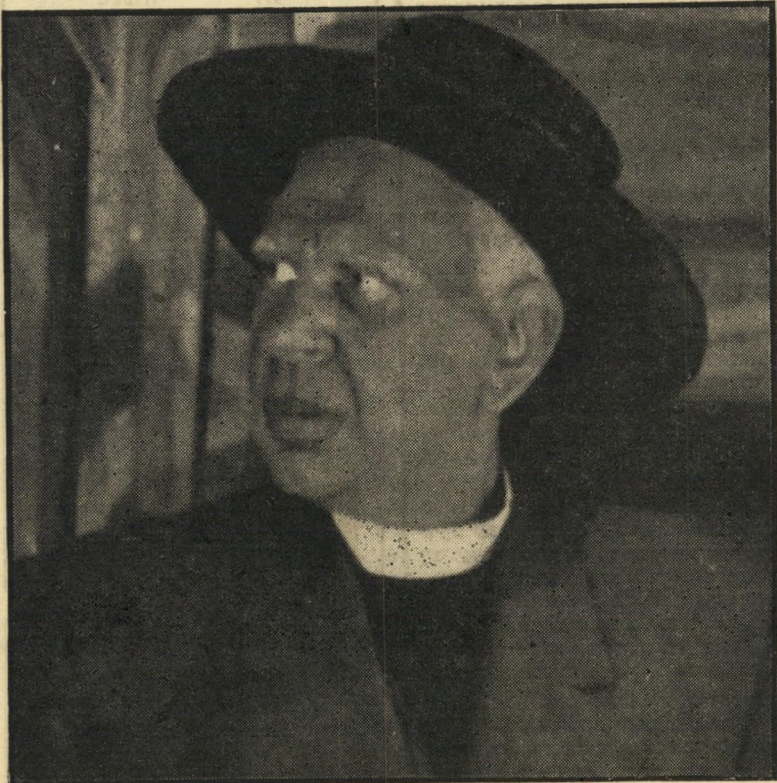
השחקן התרכז בעבודתו עד כדי כך ש"הוא היה נאלץ לוותר על ביקורו במוזיאון פיקאסו. הוא לא ביקר גם בלובר. "הייתי שם פעמים רבות, בעת ביקורי הקודמים ב"פאריס, ועתה לא היה לי פנאי להתרכז באמ"נות הציור והפיסול."

את השעות הפנויות המועטות בילה מסקין בסיוול על פני רחובות פאריס. גופה של העיר הגדולה משך אותו בחבלי"קסם. "ויק" טור והוגו צדק: הטיול על פני פאריס הינו אחד הטיולים הנעימים ביותר בעולם. "מוג" האויר היה נאה. דומה כי אנשי הבימה הביאו אתם מאווירה היבש של ישראל, היות וימים מספר לפני בואם התחללו בפאריס סופות"רעמים אדירות.

קבלת-פנים נלהבת. לעבודה ול"מתיחות-העצבים היה גמול גדול: קבלת הפנים שנערכה להבימה היתה חמימה ו"נלהבת. בניאדם זרמו בהמוניהם לתוך ה"אולם הגדול של התיאטרון. הם נאספו מכל קצות"הארץ. אחדים מהם באו מארצות אה"רות — בלגיה ואיטליה. מלכתחילה היה כמ"עט ברור שהבימה תזכה בפרס הראשון. ההצגה החמישית הפכה זאת לחודאות, ו"ההצגה הששית — הצגת הדיבוק, שנערכה שנית, לפי דרישת"הקהל — זיכתה את ה"ישראלים בפרס.

היו אלה עשרה ימים עטורי"נצחון. ב"הפסקות ולאחר ההצגות צרו המונים על חדריה"הלבשה. לחיצותיה, ברכות, הת"רגשות, ושיקות. הצרפתים הינם מבקריכ תיאטרונים נלהבים: הם אכזרים כלפי ה"נכשלים, נדיבים ללא גבול כלפי המצליחים. לאחר הצגת מיכל בת שאול פרצה נערה לתוך חדריה"הלבשה של מסקין. היא מרדה בככי, ומפיה נפלטו שתי מלים עבריות ב"

* הנקודות הונעקו לכל להקה בהתאם נוכחות הקהל בהצגותיה. המתחרה הרצינית ביותר של ישראל היתה איטליה.

הנומר קומוזי ב.זעקי ארץ אהובה- מי יהיה קוויג?

בבערות הנב. התוצאה: מסקין אינו יכול לשחק תפקידו של אדם רע. כאשר הכריע ה"במאי השבדי סגדרו (פר ג'נט) מלנקויסט בין שמעון פינקל לאהרון מסקין, נתן לאהרון את תפקיד מקבת במקבת. שגה. כי מסקין כ"מקבת בונה המזימות שופך הדמים לא עלה יפה. מסקין, המשחק תמיד מה שהוא בצעמו, אדם טוב, לא הצליח לרדת לנפשו של מקבת הנבל.

אישיותו החיובית של מסקין כמעט והפכה לאגדה בהבימה. כעל הבמה כן גדול גם קסמו מחוצה לה, הוא כן וישר, אדיב, נחבא אל הכלים ושחקן. בחדר האיפור, הראשון ליד הכניסה לבמת הבימה, אותו הוא מחלק עם שמעון פינקל ויהושע ברטנוב, טרם שמע איש את מסקין כופע.

שמונה פעמים טכסט. מסקין מסתגרי בחוג משפחתו. * כמעט ולא נראה אף פעם בשני מרכזי האמנים בתל"אביב שלאחר חצות, כסית ומילוא. הוא מבכר על צורת בילוי זאת את הישיבה בדירתו המרוחת, גרושת הספרים, הציורים (סטימצקי, מוקדי, הנדל) והפרחים, תוך ניצול שעות הפנאי לקריאת ספרות יפה (ברוסית: לרמונטוב, דוסטויבסקי, טולסטוי, צ'כוב, בעברית: זוו, עגנון, שמיר), התכוננות נפשית לתפ"קידים הבאים.

כי מסקין מתמסר לתפקידו בכל ישותו (הוא אינו מופיע בהופעות חוק, מסתפק ב"משכורת הבימה של 250 לירות לחודש), תוך חזירה לטיפוס ולאופי אותו יש לייצג בתפ"קיד. אומר מסקין: "אני מנסה לתפוס את הסיטואציה, את הרגשות, ואז נעשית לי הספירה יותר מוכרה והטכסט יותר חי."

דרך כלל מסקין הוא האחרון היודע את הטכסט, מכיוון שהוא מבכר להכנס קודם לתפקיד. רק אחר כך הוא נוקט בשיטה ה"מקובלת עליו, משנן את הטכסט תוך כדי העתקה, לפעמים שמונה פעמים בזה אחר זה.

"יותר רצינות..." משך 35 שנותיו עם הבימה שמע מסקין לכל הערה מחברים ובמאים, מחזאים וצופים (אחד מהם: דויד בן-גוריון, שהשוה את סספן קומולי לאיוב), למד מכולם, מה שלא למד, משך כל גלגולי הבימה, מאלם התעורכה בצפון תל"אביב, דרך מרתף מוגרבי (המארח כיום את התיאטרון הקאמרי) ועד לבניינה מול הקרייה: להגמל מהמתיחות התוקפת אותו, בעיקר ב"גלל שעות החזרות האינסופיות, לפני הצגת הבכורה.

רק לאחר ההצגות הראשונות, כשהמחזה כבר נכנס למסלול, יכול מסקין, להתפרק

* שתי אחיותיו של מסקין וארבעה אחיו נשארו ברוסיה. משלושה מן האחים, אחד טייט, אחד מורה ואחד רב"סרן בחיל הרגלים, מקבל מסקין מכתבים פעם בכמה שנים.

ניצבים) משך חמשה ערבים, לפני 1200 ה"צופים, שמילאו מדי ערב את תיאטרון שרה ברנרד, שלוש הצגות הנוגט ושתי הצגות מיכל בת-שאול. (לפי בקשת הקהל הוצג "ה"גולם" פעם נוספת).

היתה זאת תרומתו של התיאטרון הישר"אלי * לפסטיבל הראשון של אומנות דרמטית מטעם עיריית פאריס, בו השתתפו תיאטרוני תריסר ארצות הציגו את יצירותיהם המקו"ריות. הבימה היתה מבכרת לא להציג יצ"רות מקוריות, כי אם הצלחות כמות הסוכן או זעקי ארץ אהובה. אך הנהלת הפסטיבל עמדה בתוקף על מקוריות ההצגות. התי"אטרון האיטלקי, למשל, רצה להציג את המחזה הצרפתי טירנו דה"ברוק, הסתייע בשגריר איטליה בפאריס, העלה בכל זאת חרס בקלעיו.

לב הצופים נשכה. כשנאלצה הבימה לבחור, לפני חודשים, במחזות להצגה ב"פסטיבל, לא הפעילה את שגריר ישראל, ד"ר יעקב צור, הסתפקה בקביעת הגולם שהוצג כבר 500 פעם ומיכל בת-שאול (180 הצגות). מחזות מיושנים אלה, ובייחוד הגולם הגלותי, לא יכלו לייצג בהצלחה יתירה את התיאטרון הישראלי 1954 כמי שהיה עושה, למשל,

ועם אשתו סימה — לא הרגתי את מיכל ו"

אכזר מכל, המלך, המקורי לא פחות. בכל זאת הכיחו שחקני הבימה את עצמם ומחנה רובינה, ששיחקה את מיכל, המלכה הצעירה ועד למסקין, הגולם ופלטני (במיכל בת-שאול) שבו את לב הצופים. אך לבם היה נשבה יותר, יש להניח, לו ראו את מסקין במשחקו המשכנע, המזועזע וה"מרתק במות הסוכן כוילי לאומן או בנע"י ככומר, טיפן קומולי.

אדם טוב. בשני מחזות אלה עלה מסקין סופית לשורה הראשונה של שחקני הבמה. קומתו הגבוהה וקולו העמוק, הנשמע כ"יוצא מעוגב, יצרו את אוירתו האישית, ה"מרכוז בו, כשהוא מופיע על הבמה, את מבטי כל הצופים.

מסקין הוא השחקן המסוגל לשכנע את הצופים בצדקו של האדם הסובל, אם זה הסוכן וילי לאומן ואם זה אברהם המוכתר

* עובדה לא-ברורה לכמה מעיתוני פא"רית, כתב, למשל, "חשוב שבנוכח האומנות" תיים ארטיספאקטאקל: "...הוא התיאטרון האידי ממוסקבה אשר השתקע בתל"אביב למחרת יטוד של מדינת ישראל."